

DEJAVNIKI RAZVOJA OSEBNOSTI

1. Dejavniki ki vplivajo na razvoj osebnosti so:

- dednost(geni)
- okolje
- lastna dejavnost(avtonomnost)

2. V zgodovini so pripisovali tem trem dejavnikom različno vlogo, tako so **NATIVISTI** poudarjali predvsem pomen dednosti in da je človek povsem določen s svojim dednim programom. Obratno pa so bili **EMPIRISTI**, ki so bili prepričani, da je človek odvisen od okolja kjer živi (emperija pomeni izkušnja). Najslavnejši empirist je bil John Locke, ki je trdil da je človek ob rojstvu nepopisan list oz prazna tabla (**TABULA RASA**) in vsi listi naj bi bili na začetku prazni in šele izkušnje dajo tem listom vsebino in jih popišejo. Med psihologi so empiristične ideje zagovarjali **BEHAVIORISTI**. Tako je naprimer Watson (empirist) trdil da lahko iz novorojenčka naredi kakršnega koli odraslega človeka. **AVTONOMISTI** so poudarjali predvsem vlogo človekove lastne dejavnosti (auto-sam), prepričani pa so bili, da z lastnim trudom in lastno aktivnostjo lahko presežemo omejitve, ki jih predstavlja dednost in okolje.

a) dednost obravnavamo pri biologiji

b) Okolje

-**fizično okolje**: pomembni so predrojstveni vplivi oz prenatalni vplivi, sem spadajo vplivi geografske lege, klimatski vplivi, kozmični vplivi (luna oz astrologija)

-**socialno okolje**: to pa so vplivi družbe. Kako pomembno je socialno okolje za razvoj osebnosti kažejo primeri **socialne deprivacije** (ne živi v družbenem okolju, deprivare - pomeni odsoteno oz oropati) znan je primer 1. o volčjih otrocih, to je primer socialne deprivacije, deklici nista nekaj let živeli v človeški družbi in nista imeli razvitih osnovnih človeških lastnosti. 2. drug primer socialne deprivacije pa so ustanovili v Nemčiji v **LEBENSBOONU** (vir življenje) med 2. svetovno vojno, njihov namen je bil povečati rodnost azijske rase. V teh ustanovah so imeli otroci ustrezno fizično okolje (ustrezno hrano, ni jih zeblo, cepljeni so bili, ..), vendar niso imeli ustreznega socialnega okolja (ves čas so bili sami) Ti otroci so zaostajali v osebostnem razvoju v vseh področjih, celo na fizičnem področju niso bili dovolj dobro razviti (premalo odporni, prekrhki, premajhni za svojo starost). Zaostajali so tudi v intelektualnem razvoju (reven besedni zaklad, niso raziskovali svet). Na čustvenem področju so bili **APATICNI** (niso imeli razvitih čustev, bili so brez veselja, imeli so veliko samotlačilnih navad). Zaostajali so tudi v socialnem razvoju (komunikacije z drugimi ljudmi), niso imeli razvit niti očesni kontakt.

3. Dejavniki socialnega okolja so:

- Družina
- Različne inštitucije (šole, vrtci)
- Vrstniki
- Množični mediji
- Politični sistem
- Kultura in Civilizacija

4. Družina

monogamija (en moški in ena žensk)

poligamija (en moški, več žensk)

poliandrija (ena ženska več moških)đ

V našem kulturnem okolju srečamo naslednje tipe družin:

a) AVTORITARNA v tej družini ima moč odločanja en sam član družine, če je ta član oče se družini reče patriarhalna, če pa je ta član mati pa je to matriarhalna družina. Otroci v avtoritarnih družinah so disciplinirani, ubogljivi niso pa ustvarjalni in pogosto depresivni.

b) Kot odgovor na Avtoritarno družino pa je **PERMISIVNA** družina, v tej družini je otroku vse dovoljeno, nič ni omejeno tudi ta družina je zašla v krizo, zato ker se otroci niso dovolj socializirali, v tej družini otroci niso razvili samodiscipline, v takih družinah so propadli številni mladi talenti, ker niso razvili dovolj samodiscipline.

c) DEMOKRATIČNA družina, tu je moč odločanja razdeljena na vse člane, do odločanja pride na podlagi dokazov in argumentov ta tip ne pride v poštev dokler so otroci majhni.

c) AVTORITATIVNA družina. Danes ima največ pristašev avtoritativna družina, v tej družini imajo večjo moč odločanja starši, ta moč pa ni utemeljena na njihovem položaju oz statusu (npr zato ker je oče), temveč na izkušnjah. Pogoji za ta tip družine je ljubezen do otrok.